

ТРЕНІНГ ЯК ФОРМА ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ У ПОЗАШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Кононова М. М.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
meershaum@ ukr.net*

Організаційне та змістове реформування системи освіти протягом останніх років, суспільний розвиток сьогодення супроводжується переосмисленням усталених стереотипів щодо прийомів і методів в галузі освіти та застосуванням все більшої кількості інноваційних технологій навчання і виховання, що якісно доповнюють традиційні, більш пасивні методи. Однією з новітніх форм у психолого-педагогічній сфері є тренінг.

Як відомо, найчастіше тренінг використовується як метод групового консультування. Згідно досліджень, тренінги як форма психологічної роботи завжди відображають своїм змістом визначену парадигму того напрямку, поглядів якого притримується психолог, який проводить тренінгові заняття. Науковці виділяють декілька парадигм, де тренінг є: формою ресурсів, при якій жорсткими маніпулятивними прийомами за допомогою позитивного підкріплення формуються необхідні патерни поведінки, а за допомогою негативного – «стираються» шкідливі, зайві; тренуванням, в результаті якого формуються і відпрацьовуються уміння та навички ефективною поведінки; формою активного навчання для передачі психологічних знань, розвитку деяких умінь і навичок; методом створення умов для саморозкриття учасників і самостійного пошуку ними засобів вирішення особистих психологічних проблем [2].

Сьогодні поняття «тренінг» трактується набагато ширше, що пов'язано зі збільшенням діапазону його цілей в освітній практиці. В сучасних реаліях тренінг як форма і метод навчання і виховання активно використовується в педагогічній сфері при роботі з учнівськими колективами загальноосвітніх та позашкільних закладів освіти, зі студентами навчальних закладів післядипломної освіти, у сфері підготовки персоналу організацій тощо.

Упродовж останнього десятиріччя помітно підвищилися вимоги до позашкільної освіти як повноправного інституту в загальній освітній системі. Відомо, що сьогодні навчально-виховний процес у позашкільних навчальних закладах охоплює галузі знань і практичну діяльність, які перебувають за межами уроку, підручника, навчального плану школи, що в свою чергу підвищує вимоги і до компетенцій педагогічних працівників навчальних закладів, вимагає від них внутрішньої готовності до постійного професійного розвитку й оволодіння новими методами дидактико-виховного процесу, адаптації до нових умов розвитку суспільства та функціонування освітньої системи [1]. Враховуючи це, можна говорити про тренінг не лише як про інтерактивну форму навчання і виховання дітей, але і як про метод підготовки педагогів позашкільних закладів, які керують гуртками, секціями, клубами та ін.

Позашкільна освіта вважається додатковою освітою, яка ґрунтується на принципі добровільності [1], що відповідає аналогічному основному принципу тренінгу як форми взаємодії між учасниками групи.

Якісною перевагою тренінгу як інтерактивної форми навчання в позашкільній освіті вважаємо її спрямування не на накопичення наукової теоретичної інформації, а головно на рефлексію отриманих знань, формування життєвих навичок і компетенцій вихованців. У даному разі весь клас (група) є активним учасником процесу навчання, всі учні без побоювань можуть обмінюватися власними думками, кожна з яких є цінною, бо відображає особистість в усіх аспектах, ділитися життєвим досвідом і проблемами, знаходити оптимальні шляхи їх вирішення (дотримується принцип взаємоповаги до різних точок зору та вільне їх обговорення), вивчати складні, емоційно значимі питання в комфортній обстановці тренінгу, без ризику для життя і здоров'я (своєрідна «гра в реальне життя»).

Таким чином, у системі позашкільної освіти тренінг стає важливим практичним та ефективним методом опанування новими знаннями, комунікативними вміннями, емоційною стійкістю, оскільки він мотивує, забезпечує конструктивне спілкування, створює умови для розширення вихованцями власного набутого досвіду, формування в них бажаних якостей, більш ефективних умінь і навичок та більш успішних моделей поведінки, стимулює інтелектуальну діяльність та створює ситуації успіху, забезпечуючи тим самим особистісне зростання кожного учня, допомагає оцінити певну ситуацію з погляду іншої людини. Висока результативність тренінгових форм навчання обумовлена охопленням всього потенціалу слухача-учня: рівня та обсягу його компетентностей (соціальної, емоційної та інтелектуальної), самостійності, здатності до прийняття рішень, до взаємодії тощо [1; 3].

На сьогодні тренінгові технології активно використовуються в соціально-виховній та культурно-дозвіллевій діяльності освітніх та позашкільних закладів, з метою організації дозвілля дітей та молоді.

Література:

1. Каганцова Т. М. Використання тренінгових технологій у підготовці керівників гуртків фізико-математичного напрямку позашкільних закладів освіти. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки». Секція 6: Сучасні педагогічні технології.* Том 2. № 78. 2017. С. 215-221.
2. Кононова М. М.. Основи психокорекції, психоконсультавання та психотренінгу: навчальний посібник для студентів спеціальностей 6.010105 «Корекційна освіта», 016 «Спеціальна освіта». Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка. 2017.
3. Оніщенко О. В. Тренінг як інноваційна методика навчання в системі післядипломної педагогічної освіти. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки.* 2015. Вип. 132. С. 106-109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2015_132_28